

50 rokov činnosti Poľského geologického inštitútu

(50 années d'activité de l'Institut de géologie)

Uplynulo 50 rokov od založenia Poľského geologického inštitútu. K tomuto výročiu vydal tento Inštitút publikáciu o svojej činnosti. V období dvoch svetových vojen jeho pôsobenie je obmedzené.

V podmienkach nového socialistického zriadenia dostal Poľský geologický inštitút úplne nové a veľmi rozsiahle úlohy. Stal sa prvoradým činiteľom, ktorý určoval rozvoj baníctva a ostatných odvetví národného hospodárstva.

Práce inštitútu okrem publikačnej činnosti

Zahrňujú objavenie ložísk rudných i nerudných surovín. Pri niektorých surovinách sú to až miliardy ton, bez ktorých bolo by veľmi ťažké predstaviť si dnešný banský priemysel a hospodársky život Poľska. Sú to zásoby medi, železa, lignitu. V posledných rokoch bol objavený bazén ropy v okolí Lublína, ďalej ložiská olova, zinku, keramických hlin, kaolínu, magnezitu atď.

Publikácia „50 années d'activité de l'Institut de géologie“ je rozdelená na niekoľko častí, obsahuje francúzsky text a krátke ruské a anglické resumé.

Úvod spolu s organizačnou schémou, obsahuje historický obraz o Inštitúte v skratke.

Časť pod označením „Vedecká báza a technické vybavenie“ obsahuje state a laboratóriách, múzeách a archívoch v geologických zbierkach, archívoch a geologickej dokumentácii, fondy pre geologické práce, údaje o poskytovaní geologických informácií.

Tretia časť „Vyhľadávanie uskutočnené geologickým inštitútom“ obsahuje state o terajších zámeroch vyhľadávania, o báze geologického výskumu a prieskumu. Samostatná časť sa venuje otázke štúdia hĺbkovej štruktúry pre vyhľadávanie ropy, plynu ako i vyhľadávanie ložísk surovín pevných a tekutých skupenstiev. Ďalej sú tu rozvedené otázky hydrogeologického štúdia, geotechnického štúdia.

Publikačná činnosť Inštitútu a členov Inštitútu obsahuje samostatnú časť kni-

hy. Ostatná časť knihy je venovaná spolupráci s domácimi i zahraničnými inštitúciami. Kniha je zakončená staťou o nových smeroch vývoja v geologickom výskume.

Zo zaujímavej tematiky je článok o „Žilách zinku a olova“. Poukazuje sa v ňom na niekoľko lokalít. Zinkovo-olovnaté zrudnenia sú v Poľsku známe už dlhšie v pohorí Svätého Kríža a v Sudetách, vo väčšine prípadov ide o menšie hniezda, o ktoré doposiaľ niet záujmu. Hutný priemysel zaujíma sa len o žilky bohaté na kovové minerály v pásme Sliezsko-Krakov. Po skončení II. svetovej vojny venovala sa veľká pozornosť otázkam litologickým, paleontologickým a tektonike. V najbližšej oblasti Siewierz — Zawiercie boli zistené nádejné zásoby Cz . Zinkové žily sa nachádzajú v metasomatických rudonových dolomitoch a tiež na kontaktoch týchto dolomitov s vápencom. Ložiská (hniezda) sú v zásade zoskupené v terénach morfolologickej depresie v smere Bytom—Chrzanov—Boleslav—Olkusz. Žily vytvárajú čocky, hniezda v okolí Tarnowskej Gory.

Genéza zinkovo-olovnatých rúd, ktorá je v Poľsku podobná ložiskám v iných štátoch, vyvoláva vo svete diskusie. Rozvádzajú sa tu hlavné teórie so svojimi kladmi i zápornmi.

V článku „Nerasty ostatných kovov“ spomína sa predovšetkým nikl a kobalt v medených žilách zechsteinského veku v oblasti Lublín — Sieroszowice. Rozvádzajú sa tu ložiská síry a kasiteritu, ktoré sa našli v sludnatých bridliciach, svoroch vo východných Sudetách. Zistili sa sírovo-kasiteritové žily v oblasti Čiernava Kúpele ako cínová zóna, ktorá má pokračovať v čsl. Sudetách. Tak isto sa predpokladajú možnosti žíl cínu v granitoch masívu Krkonůš v Strzeline, Strzege a v Lužiciach. Pre ďalší výskum je treba použiť metódy geofyziky, mineralógie a petrografie.

Celkove zdá sa nám, že kniha vystihuje nielen mnohosť úloh, ale aj históriu Poľského geologického inštitútu.

Vladimír Kuna